

HOVRÄTTEN ÖVER
SKÅNE OCH BLEKINGE
Avdelning 1
Rotel 13

DOM
2024-01-30
Malmö

Mål nr
B 315-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Lunds tingsrätts dom den 21 december 2022 i mål nr B 2181-22, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagare Kristina Wedelsbäck
Åklagarmyndigheten
Södra Skånes åklagarkammare

Motpart (Tilltalad)

ULLA Birgitta Vingren, 19540507-1902
Klippanvägen 52
241 33 Eslöv

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Kristoffer Ståhl
Advokatfirman Kristoffer Ståhl AB
Stortorget 21
211 34 Malmö

SAKEN

Grovt ocker

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens domslut utan några ändringar.

Kristoffer Ståhl får för uppdraget i hovrätten ersättning av staten med 49 813 kr. Av beloppet avser 37 050 kr arbete, 2 800 kr tidsspillan och 9 963 kr mervärdesskatt. Staten ska stå för kostnaden.

Dok.Id 478693

Postadress
Box 846
201 80 Malmö

Besöksadress
Hovrättstorget 1

Telefon
040-35 57 00

E-post: hovratten.skaneblekinge@dom.se
www.hovrattenskanablekinge.domstol.se -
Se där om hovrättens
personuppgiftsbehandling

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten dömer Ulla Vingren för grovt ocker.

Ulla Vingren har motsatt sig ändring.

Åklagaren har i hovrätten justerat tredje stycket i gärningsbeskrivningen så att det har fått följande lydelse:

Ulla Vingren har, genom att upprätta gåvobrevet, *förmå Göran Ferm att underteckna det* och ta emot gåvan, utnyttjat Göran Fermes oförstånd och beroendeställning till att bereda sig en förmån som står i uppenbart missförhållande till motprestationen eller för vilken motprestation inte skulle lämnas.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Hovrätten har tagit del av samma skriftliga utredning som tingsrätten. Viss ny skriftlig bevisning har lagts fram i hovrätten.

Tingsrättens upptagningar av förhören har spelats upp. I hovrätten har vittnena Elin Gyldenkaerne, Johan Söfgren och Birgit Knapp Ferrari hörts på åklagarens begäran. De har i huvudsak berättat följande.

Elin Gyldenkaerne

Elin Gyldenkaerne arbetar som läkare. Det var hon som utfärdade det läkarintyg som låg till grund för att Göran Ferm förordnades en god man. Vid frågan "Är den enskildes hälsotillstånd sådant att han/hon uppenbarligen inte förstår vad saken gäller" kryssade hon i svarsalternativet "Nej". Det gick bara att svara "Ja" eller "Nej". Hon antar att hon då, liksom i dag, tolkade frågan som om patienten uppenbarligen var i sådant skick att denne inte förstod vad hon sade. Det ska vara kristallklart att patienten inte förstår vad saken gäller. En patient som exempelvis är sängliggande och inte svarar på hennes frågor medför att det är uppenbart att patienten inte förstår vad det handlar om. Om det inte är uppenbart vet hon inte om patienten förstår eller inte. Om hon kryssar i svarsalternativet "Ja" är patienten således inte med i samtalet. Svarsalternativet "Nej" tolkar hon som att hon inte vet om patienten förstår eller inte förstår. Hon hade i stället velat ha en svarsruta

med alternativet ”Jag vet inte”. Hon har idag ingen minnesbild av mötet med Göran Ferm.

Johan Söfgren

Johan Söfgren arbetade som undersköterska på Ölycke korttidsboende under den period Göran Ferm var vårdtagare där. Han utbildade sig till undersköterska på gymnasiet och har ingen specialistutbildning inom demenssjukvård. Göran Ferm som person var väldigt osäker, ängslig och kontaktsökande. Han behövde vägledning i vardagen med basala moment så som rena kläder, uppstigning och personlig hygien. Johan Söfgren träffade Viktoria Ferm under våren 2019. Han svarade på ett frågeformulär han fick av henne. Anledningen till att han i frågeformuläret svarade att Göran Ferm inte var klar i huvudet var för att Göran Ferm behövde stöd i vardagen och sökte kontakt med personalen. Han behövde trygghet. Om personal inte hade varit där hade han misskött måltider och hygien. Göran Ferm grät mycket, kunde inte uppfatta tid och rum och förstod inte att han bodde på Ölycke. Johan Söfgren minns inte specifikt hur detta yttrade sig men generellt kan det vara att en person säger att denne vill hem. Han minns inte om Göran Ferm sa att han ville hem. Göran Ferm hade kognitiva svårigheter då han kom till Ölycke. Han minns inte om Göran Ferm kunde läsa och förstå vad han läste. Upplevelsen är dock att Göran Ferm inte kunde förstå innebörden av ett gåvobrev. Johan Söfgren var emellertid inte närvarande vid undertecknandet. Lis Straarup Ellman är en mycket erfaren legitimerad sjuksköterska och han ifrågasätter inte vad hon antecknat om Göran Fermers tillstånd vid ansökan om god man. Göran Ferm kan ha haft klara stunder, men Johan Söfgren kan inte svara på hur ofta. Ulla Vinberg besökte Göran Ferm regelbundet.

Birgit Knapp Ferrari

Bergagården är inte ett demensboende. Personer med begynnande eller lindrig demens kan emellertid placeras på Bergagården eftersom det saknas tillräckligt med platser på kommunens demensboende Kärråkra.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

I likhet med tingsrätten anser hovrätten att det är visat att Göran Ferm uppvisade tecken på kognitiv svikt. Det medicinska underlaget tillsammans med övrig utredning som lagts

fram ger emellertid inte stöd för att Göran Ferms tillstånd var konstant. Det går inte av den utredning som presenterats att dra någon säker slutsats kring Göran Ferms omdöme. Detta gäller även med beaktande av vad de i hovrätten hörda vittnena berättat. Hovrätten delar därför tingsrättens uppfattning att det inte är visat att Göran Ferm vid undertecknandet av gåvobrevet inte visste vad han gjorde. Det är således inte ställt utom rimligt tvivel att Göran Ferm handlade i oförstånd i ockerbestämmelsens mening. Med detta tillägg ansluter sig hovrätten till tingsrättens bedömningar. Den överklagade domen ska därför fastställas utan några ändringar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 27 februari 2024.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Ann-Louise Roos och Lars Lindblad, tf. hovrättsassessorn Mathilda Rolfson (referent) samt nämndemännen Miroslav Han och Alice Hanfelt.

LUNDS TINGSRÄTT
BROTTMÅLSENHET

Dom
Meddelad i Lund
2022-12-21

Målnummer
B 2181-22

Parter och domslut

Ulla Vingren

Parter

Tilltalad

ULLA Birgitta Vingren, 19540507-1902
Klippanvägen 52, 241 33 Eslöv

Offentlig försvarare

Advokat Kristoffer Ståhl
Advokatfirman Kristoffer Ståhl AB
Stortorget 21, 211 34 Malmö

Åklagare

Kammaråklagare Kristina Wedelsbäck
Åklagarmyndigheten
Södra Skånes åklagarkammare
Box 20021, 200 21 Malmö

Domslut

Åtal som Ulla Vingren frikänns från

Grovt ocker, 9 kap 5 § 1 st och 3 st brottsbalken, 2018-10-01 till 2019-02-28, Sverige

Ersättning och återbetalning

Kristoffer Ståhl får ersättning av staten med 61 881 kr. Beloppet fördelas enligt följande:

- 46 865 kr arbete
- 2 640 kr tidsspillan
- 12 376 kr mervärdesskatt

Staten ska stå för kostnaderna.

Detta är en avskrift av en elektronisk originalhandling.

Postadress
Box 75
221 00 Lund

Besöksadress
Tingsrättsplatsen 2
Lund

Expeditionstid
måndag - fredag
08:00-16:00

Telefon
046-16 04 00

E-post
lunds.tingsratt@dom.se

Webb
www.lundstingsratt.domstol.se -

Yrkanden

Stämningsansökan, aktbilaga 3, 2022-08-29, åtalspunkt 1

Åklagaren har begärt att Ulla Vingren ska dömas för grovt ocker enligt 9 kap 5 § 1 st och 3 st brottsbalken.

Gärningsbeskrivning

1.1 GROVT OCKER (5000-K373620-19)

Ulla Vingren har i oktober 2018 genom gåvobrev erhållit sin bror Göran Ferms lägenhet; en bostadsrätt i Brf Tre Kronor i Eslöv. Ulla Vingren sålde bostadsrätten i februari 2019 för 820 000 kr och behöll pengarna.

Gåvobrevet togs fram av Ulla Vingren och undertecknades därefter av henne och Göran Ferm den 1 oktober 2018. Ulla Vingren skulle enligt gåvobrevet tillträda gåvan en vecka senare, den 8 oktober 2018. I oktober 2018 och en tid dessförinnan led Göran Ferm av minnessvårigheter och behövde hjälp i vardagen. Han blev kort därpå, den 27 november 2018, förordnad god man som hade att bevaka hans rätt, förvalta hans egendom och sörja för hans person. Göran Ferm hade därefter god man fram till sin död i augusti 2021.

Ulla Vingren har, genom att upprätta gåvobrevet och ta emot gåvan, utnyttjat Göran Ferms oförstånd och beroendeställning till att bereda sig en förmån som står i uppenbart missförhållande till motprestationen eller för vilken motprestation inte skulle lämnas.

Det hände mellan den 1 oktober 2018 och den 28 februari 2019 i Eslöv, Sverige.

Ulla Vingren begick gärningen med uppsåt.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen har avsett betydande värde och varit av särskilt hänsynslös art.

DOMSKÄL

Inställning

Ulla Vingren har vidgått händelseförloppet men bestritt ansvar för brott. Göran Ferm har, då gåvobrevet undertecknades, velat ge sin syster lägenheten och förstått vad han gjorde. Han har inte varit i någon beroendeställning till sin syster. Ulla Vingren har i allt fall saknat uppsåt till det påstådda brottet. Gärningen är under alla omständigheter inte att rubricera som grov.

Bakgrund

Av utredningen i målet framgår inledningsvis följande. Göran Ferm var bror till Ulla Vingren. Han var född 1941 och avled den 1 augusti 2021. Göran Ferm var således 14 år äldre än Ulla Vingren. Victoria Ferm är dotter till Göran Ferm. Hon gjorde den 29 mars 2019 den polisanmälan som lett fram till åtalet i målet.

Göran Ferm bodde fram till maj 2017 i ett hus i Hurva. Han sålde då huset och flyttade till en bostadsrättslägenhet i Eslöv. Efter att ha anträffats nedkyld utomhus den 8 augusti 2018 togs Göran Ferm in på sjukhus där han blev kvar till den 16 augusti 2018. Han togs då in på korttidsboendet Ölyckehemmet i Löberöd. Han bodde på korttidsboendet till den 21 januari 2019, då han fick plats på äldreboendet Bergagården i Eslöv.

Målet handlar om ett gåvobrev som är daterat den 1 oktober 2018. Enligt gåvobrevet skulle systemen Ulla Vingren erhålla hans bostadsrätt i Eslöv som gåva. Bostadsrätten såldes av Ulla Vingren i februari 2019 för 820 000 kr.

Göran Ferm hade också den 21 juni 2017 skrivit ett testamente enligt vilket Ulla Vingren skulle få hälften av hans kvarlåtenskap och Viktoria Ferm den andra hälften. Testamentet har klandrats av Viktoria Ferm och en rättegång om detta pågår i Lunds tingsrätt.

Den 27 december 2018 beslutade Lunds tingsrätt om anordnande av godmanskap för Göran Ferm och utsåg Mona Jansson till god man med uppdrag att hjälpa honom att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom och sörja för sin person. Beslutet grundade sig på en ansökan som Göran Ferm undertecknat den 23 november 2018 och som sjuksköterskan Lis Straarup Ellman vid korttidsboendet Ölyckehemmet hjälpt honom fylla i samt ett läkarintyg avseende Göran Ferm som utfärdats av ST-läkaren Elin Gyldenkarne den 13 december 2018. I läkarintyget har läkaren uppgett att Göran Ferm kan höras muntligen i ärendet utan att detta medför skada för honom samt att hans tillstånd inte är sådant att han uppenbarligen inte förstår vad saken gäller. Hon har vidare intygat att han behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom och sörja för sin person på grund av sjukdom eller liknande förhållande.

Utredningen i målet

Skriftlig bevisning

Åklagaren har åberopat omfattande skriftlig bevisning viken delvis genomgått under hennes sakframställning och i övrigt hänvisats till. Även Ulla Vingren har åberopat skriftlig bevisning.

I de journalanteckningar som åklagaren åberopat görs den första anteckningen som visar på kognitiv svikt den 18 juli 2016 av läkaren Johan Törnebrant. Han bedömer att Göran Ferm då ska läggas in på grund av plötslig kognitiv svikt. Av de fortsatta journalanteckningarna från hemsjukvården under hösten 2016 framgår bland annat att Göran Ferm tett sig förvirrad med minnesproblematik (2016-07-26) och att han ter sig förvirrad och är i behov av kognitiva hjälpmedel vid hemgång (2016-08-09).

Under år 2017 sålde Göran Ferm sitt hus i Hurva och flyttade den 26 maj 2017 till bostadsrättslägenheten i Eslöv. Av de journalanteckningar från vårdcentralen som åklagaren åberopat framgår att han vid besök på vårdcentralen den 11 december 2017 hade ett gott och opåverkat allmäntillstånd och beträffande hans psykiska status har antecknat att han hade en god formell och emotionell kontakt och sa att han mådde bra men under samtalet var apatisk och inte svarade på frågor samt att läkaren märkte minnessvårigheter.

Av de journalanteckningar från hemsjukvården under år 2017 som åklagaren åberopat framgår bland annat följande. Vid ett hembesök av sjuksköterska och läkare hos Göran Ferm den 10 april 2017 var Göran Ferm väldigt ledsen, hade svårt att redogöra för allting men berättade att han varit och tittat på en lägenhet i Eslöv. Läkaren beslutade att Göran Ferm skulle få medicin mot depression. I följande journalanteckning från den 3 maj 2017 konstateras att Göran Ferm är mycket bättre, gladare och inte lika gråtmild. Medicineringen mot depression ökas.

Av de journalanteckningar från Lunds universitetssjukhus under år 2018 som åklagaren åberopat framgår bland annat följande. I en journalanteckning avseende en tvärprofessionell epikris gjord den 17 augusti 2018 av underläkaren Frida Ehrstedt har bland annat antecknats att Göran Ferm han vårdades på sjukhuset mellan den 7 och 17 augusti 2018, att kontaktorsaken var förvirring, att Göran Ferm i anamnesen var känd med kognitiv svikt, att han anträffats utomhus konfusorisk och nedkyld, att han på akuten var relativt välmående, att man tagit kontakt med minnesmottagningen angående en demensutredning men att man där bedömt att Göran Ferm kunde vara påverkad av akut njursvikt och att en sådan utredning måste ske i ett lugnt skede om förslagsvis två till tre månader. Vadare har antecknats MEMSE 12 av 30 och – under rubriken ”Medicinsk bedömning” – man med kognitiv svikt som inte kunnat genomföra en demensutredning, ankommer förvirrad och nedkyld med akut njursvikt samt undersökningar inneliggande finner ingen annan orsak än demens till patientens konfusion, demensutredning i

lugnt skede, patienten får plats på korttidsboende. Under rubriken "Övrig omvårdnadssammanfattning" har Frida Ehrstedt antecknat bland annat följande. "Kognition: Mycket nedsatt minne, framför allt närminne. Förstår ej att han är på sjukhus. Mycket konfusorisk. Gråtmild och känslösam. Blir lugn när personal sitter ner med honom."

Av de journalanteckningar från Ölyckehemmet under år 2018 som åklagaren åberopat framgår bland annat följande. Göran Ferm var ledsen och nedstämd när han kom dit (2018-08-17). Han var väldigt orolig och stökig, även gentemot medboende (2018-09-09). Natten till den 29 oktober var han orolig och gråtmild (2018-09-29). Han var enligt journalen ledsen den 21 oktober och orolig den 2, 5, 8, 17, 18 och 20 november 2018. Den 23 november 2018 hade han besök av den tilltänkta gode mannen. Enligt journalanteckning hade de ett bra samtal, Göran Ferm godkände henne och skrev på ett samtycke.

Muntlig bevisning

Viktoria Ferm har hörts som målsägande och Ulla Vingren har hörts som tilltalad.

Vittnesförhör har på åklagarens begäran hållits med Göran Fermes gode man Mona Jansson, sjuksköterskan vid Ölyckehemmet Lis Straarup Ellman, Göran Fermes vän Rolf Svensson samt Viktoria Fermes vän Peter Jakobsson.

På Ulla Vingrens begäran har hennes döttrar Tina Vingren och Therese Vingren samt hennes svärson Jonas Boberg.

De hörda personerna har berättat bland annat följande.

Viktoria Ferm

Göran Ferm och hennes mamma gifte sig år 1975 då hennes mamma var gravid med henne. De bodde tillsammans tills de separerade år 1981. Hennes mamma flyttade väldigt ofta. År 1982 var hon sju år och började första klass i Södra Sandby. Hennes mamma hade sin släkt i Norrland och de bodde där ett tag. Sean flyttade de till Stockholm. Det var traumatiskt för henne att flytta runt. Hon blev dessutom misshandlad av sin mamma. Hon ville bo hos sin pappa. Hennes mamma hade schizofrena drag. Hon blev slagen varje dag av sin mamma och var livrädd för henne. Hon försökte få hjälp men inte förrän hon var 12 år fick hon hjälp av sin lärare. Hon fick komma till en sommarfamilj då hon var 13 år. Peter Svensson, som då var 15 år, var son i familjen.

Göran Ferm tog inget vuxenansvar för henne. Hon har gått mycket i terapi senare i livet och saknar sin pappa som hon tyckte mycket om. Han var snäll mot henne och en lugn och mild

person. Inte lika aggressiv som hennes mamma. de har haft kontakt genom brev, telefonsamtal och visiter. Hon hälsade ofta på honom som ung.

Sedan Göran Ferm flyttat till Hurva besökte hon honom två gånger där och sedan han flyttat till lägenheten i Eslöv besökte hon honom en gång där, en månad innan han hittades liggande utomhus.

Ryktet om att hon skulle ha missbruksproblem är felaktigt. Hon har aldrig köpt droger. Hon upplevde att han hade blivit personlighetsförändrad då hon besökte honom i Hurva år 2012. Han hängde upp sig på saker och var o-flexibel, nervös och stressad och stressade upp Veronika också. När de såg Crocodile Dundee upprepade han själv flera gånger ”Det HÄR är en kniv!” som om han själv var Crocodile Dundee och Veronika Ferm trodde att han blivit galen. De var ute och åt pizza vid ett annat tillfälle under det besöket och då hängde Göran Ferm upp sig på att hon hade tagit alldeles för mycket pizzasallad och upprepade det flera gånger under måltiden. Till slut blev Veronika Ferm irriterad på att han hängt upp sig på detta och sa att man väl får ta så mycket pizzasallad man vill. Vid detta besök var han också irriterad på Rolf Svensson eftersom denne klippte sitt eget hår. Göran Ferm klippte sig på en hårsalong och han tyckte att Rolf Svensson också skulle göra det. Det gjorde Veronika Ferm stressad att Göran Ferm hängde upp sig på sådana saker. Hon blev irriterad på honom men ville inte säga det till honom. Hon försökte släta över detta genom att säga att hon hade abstinens för att hon försökte sluta röka, vilket var sant. Då frågade Göran Ferm henne vad abstinens var, vilket förvånade Veronika Ferm. Hon förklarade för honom vad abstinens var, men Göran Ferm kunde inte ta till sig hennes förklaring, vilket gjorde henne ännu mer stressad och irriterad. Hon sa till Göran Ferm att hon behövde gå ut och ta lite luft, tog sin jacka och försökte gå ut men då försökte Göran Ferm stoppa henne. Han blev sur och försökte stoppa henne utan att säga varför. Hon behövde en paus och ville gå ut. Han försökte hålla fast henne. Inget kunde dock hindra henne från att gå ut, så hon slet sig loss, gick ut och slängde igen dörren. Då hördes det en krasch innanför dörren. Hon hade i sin stress råkat slänga igen dörren så hårt att något hade ramlat ner från väggen i lägenheten. Hon öppnade dörren igen och såg då att en av fyra speglar på väggen hade ramlat ner och krossats. Göran Ferm sopade upp spegelglaset och hängde upp ett ornament där den krossade spegeln suttit och sa att det blev bra. Sedan gick Veronika Ferm ut en runda och när hon kom tillbaka var Göran Ferm glad som vanligt och allt var bra. Hon kopplade då – år 2012 – inte Göran Fermes beteende till demens men tror nu att detta var begynnelsen av demenssjukdomen.

År 2018 besökte Veronika Ferm sin pappa på nytt i lägenheten i Eslöv. Polisen hade ringt henne i januari 2017 och berättat att Göran Ferm hade varit ute och kört utan körkort och krockat. De frågade henne om han var klar i huvudet och hon svarade att hon inte sett sin pappa

sedan 2012. Hon ringde sedan Göran Ferm och frågade varför de dragit in hans körkort, men han ville inte prata om det. Hon ville därefter hålla bättre kontakt, men fick inte tag på honom på hans vanliga nummer. Hon skickade brev till honom på fars dag men fick inget svar och hans vanliga telefonnummer var stängt. På sommaren 2018 träffade hon sin barndomsvän Peter Jakobsson och de bestämde sig för att besöka Eslöv för att leta efter hennes pappa.

De var med Peters familj på ett bad i Eslöv och bestämde sig för att bege sig till Bäckavägen för att söka efter Göran Ferm. De kom dit och märkte att han inte fick besök särskilt ofta. Göran Ferm var mycket förvirrad och sa att han inte fått något brev från henne. Då hon gick in i sovrummet såg on att det brev hon skickat på fars dag låg uppvikt. De tittade på TV och då trodde Göran Ferm att TV-programmet hade något med hennes besök att göra. Hon fick säga till honom att hon och Peter inte var med i något TV-program. I frysen såg hon att det fanns tio frysta färdigrätter med samma rätt, vilket inte var bra. Hon upplevde Göran Ferm som förvirrad. Han ville ut och köra bil hela tiden. Veronika Ferm blev upprörd. En månad efter att hon hade besökt honom hittades han på gatan efter ett krampanfall.

År 2019 blev hon kontaktad av Mona Jansson; hon kommer inte ihåg exakt när. Hon ville då träffa Göran Ferm för att se om han var klar i huvudet. Hon åkte till Eslöv och besökte Göran Ferm på Bergagården. Han var då mycket svag och hon tyckte det var svårt att se sin pappa i det tillståndet. Göran Ferm var glad över att få se henne. Han sa att han inte förstod varför Ulla Vingren skulle sälja hans lägenhet och behålla pengarna. Göran Ferm kunde inte gå då hon besökte honom. Hennes mamma var då också döende. Hon visste att Mona Jansson tog bra hand om honom och åkte inte dit mer för hon orkade inte med det.

Hon har träffat Rolf Svensson två gånger. Hon har inte träffat Ulla Vingren i moden tid.

Ulla Vingren

Hon och Göran Ferm var syskon och växte upp tillsammans i Åtvidaberg. På 1960-talet flyttade hon med sin familj till Skåne. Göran Ferm bodde kvar i Åtvidaberg med sin sambo men hon och brodern hade fortsatt god kontakt. År 1977 flyttade också Göran Ferm med familj till Skåne och syskonen umgicks då mera flitigt. De umgicks till en början med Victoria Ferm och hennes mamma men när Göran Ferm skilde sig fortsatte de endast att umgås med honom. De firade högtider och var på kalas tillsammans och firade semester tillsammans. Ulla Vingren och Göran Ferm arbetade båda på samma postkontor och umgicks på sin gemensamma arbetsplats i 24 års tid. I slutet av 1990-talet fick Göran Ferm en kompis och de hade gemensamma intressen. Umgänget mellan Göran Ferm och henne blev då lite mer sporadiskt men han var alltid med på helger, jul och högtider.

År 2016 bodde Göran Ferm i Hurva och hon i Eslöv. Göran pratade om att han ville flytta till Eslöv. I slutet av detta år hände bilolyckan. Göran Ferm skadade sig inte men bilen blev förstörd. Göran Ferm blev då ännu mer isolerad i Hurva. Han var ledsen och nedstämd emellanåt och kanske lite orolig beroende på att han var så ensam. Han var ledsen över att han inte hade sin bil kvar. Göran klarade sig dock själv. Hon handlade tillsammans med honom en gång i veckan. Han hade också hjälp med sin medicinering

Ulla Vingren visste inte om att Görans körkort blev indraget i slutet av 2016. Hon var orolig för att han skulle ge sig ut och köra bil och att det skulle kunna orsaka en ny olycka. Hon upplevde honom dock inte som förvirrad utan som ledsen, nedstämd och ibland som orolig. Hon har inte haft någon kontakt med sjukvården angående hans minne utan bara kring hans mående. Hon försökte ringa hans läkare men fick inte tag på läkaren. Hon tog också kontakt med Transportstyrelsen för att fråga om Göran fick köra bil, men fick inget svar av dem heller.

Under år 2017 tittade hon och Göran Ferm på olika lägenheter i Eslöv åt honom och Göran Ferm fastnade för en av lägenheterna. Ulla Vingren hjälpte honom då att sälja sitt hus. Hon tog kontakt med mäklare och flyttfirma och hjälpte honom att flytta in till sin nya lägenhet. I början trivdes han inte i lägenheten, men sedan han börjat han promenera och cykla mera började han trivas bättre i sin lägenhet. Ulla Vingren och Göran Ferm handlade en gång i veckan och efter det brukade de fika och ha en pratstund tillsammans.

I juni månad 2017 installerade de ett BankID för Göran Ferm på hennes mans dator. Göran var inte datorintresserad och därför hjälpte hon honom fixa ett BankID på deras dator. Hon hjälpte sedan Göran Ferm att betala räkningar. Hon knappade in räkningarna när Göran Ferm var med och tittade på. Innan dess hade de använt giroblanketter. Hon hjälpte honom inte med det i början och kommer inte ihåg när hon hjälpte honom fylla i bankgirolapparna. Hon skötte hans ekonomi och betalade hans räkningar. Göran hade ett VISA-kort som hon hade tillgång till. Hon lånade det av honom, handlade och lämnade sedan tillbaka det. Hon var ansvarig för Görans ekonomi fram tills han fick en god man.

I augusti 2018 hamnade Göran Ferm på korttidsboendet Ölyckehemmet. Han hade gått ut och man hittade inte honom först. Sedan hittades han och fördes till akuten. Ulla Vingren vet inte riktigt vad som hade hänt. Göran Ferm mådde rätt så bra när hon besökte honom på sjukhuset och blev ledsen när hon gick. Han trivdes inte på sjukhuset utan ville följa med henne hem.

Hälsade på honom på Ölyckehemmet; i början varje vecka och sedan varannan vecka. För det mesta var där ingen när hon kom på besök. Hon hade med sig godis och frukt till Göran. 2019 kom han till Berga äldreboende. Hon hjälpte Göran Ferm med denna flytt. Föreståndaren för

äldreboendet träffade dem tillsammans och Göran Ferm presenterade henne som sin syster.

Hon besökte honom på hemmet en gång i veckan fram till Covid.

Under åren sa Göran Ferm att han inte ville att Victoria Ferm skulle ärva honom. Göran Ferm och Victoria Ferm hade ingen far-/dotterrelation. Göran Ferm var orolig för att Victoria Ferm skulle använda hans pengar till droger och tyckte inte att hon hade ansträngt sig för att de skulle få en nära relation. Han tyckte inte att hon hade ansträngt sig tillräckligt för att de skulle få en god relation. Han pratade fram och tillbaka om hur han ville göra. Göran Ferm hade tagit upp frågan om att ge henne sin lägenhet vid flera tillfällen. Hennes svärson och dotter hörde en av dessa konversationer runt julen 2017.

Under år 2018 började Göran Ferm förstå att han inte skulle kunna flytta tillbaka till sin lägenhet. När han förstod detta tyckte han inte att han behövde lägenheten längre och ville då ge den som gåva till henne. Ulla Vingren hade stöttat honom genom hela processen. Gåvan var inget som hände plötsligt. Göran Ferm var fullt medveten om vad han gjorde.

Gåvobrevet tillkom delvis på Görans Fermers initiativ. Han behövde inte lägenheten längre då han skulle få komma till ett äldreboende. När gåvobrevet undertecknades var Göran Ferm på gott humör. Han var klar i huvudet. Hon hjälpte Göran Ferm med att skriva ut gåvobrevet eftersom han inte var datorintresserad. Hon besökte honom sedan på Ölyckehemmet. De läste igenom allt i gåvobrevet punkt för punkt och hon förklarade vad det innebar. Hon anser att Göran Ferm var medveten om vad han gjorde och hon ställde kontrollfrågor till Göran Ferm för att försäkra sig om detta. Göran Ferm ville ge henne lägenheten då hon hjälpt och stöttat honom under alla åren. Han tyckte hon var värd lägenheten efter allt hon hade gjort för honom. Gåvobrevet upprättades i två exemplar. Göran fick ett exemplar och hon ett. Hon berättade för sina barn att Göran skänkt lägenheten till henne.

Pengar från lägenhetsavgiften drogs från Görans konto även efter det att hon fått lägenheten i gåvan. Det berodde på att han eventuellt skulle kunna komma tillbaka till lägenheten, tills den såldes. Men Göran Ferm fick plats på äldreboendet och kom inte tillbaka till lägenheten. Hon hjälpte till att flytta Görans Fermers tillhörigheter från lägenheten till äldreboendet. Nästan allting flyttades från lägenheten eftersom det fick plats på äldreboendet.

Hon visste från början inte om att Göran Ferm den 23 november 2018 hade ansökt om god man. När hon fick veta det ringde hon upp Överförmyndarnämnden och sa att hon kunde tänka sig att bli god man för honom. Hon skulle gå en utbildning till god man men tänkte att om någon annan blev god man skulle Göran Ferm få fler besök; därför hoppade hon av utbildningen.

Det skedde ingen överlämning mellan henne och den gode mannen. Den gode mannen till henne och sa att hon inte tyckte att det gått rätt till kring gåvan. Hon sa att hon kulle göra en polisanmälan och gå till en advokat. Hon vet inte när i tiden detta var, men det var innan hon sålde lägenheten. Det hela kändes obehagligt för Ulla Vingren.

Göran Ferm har firat jul hos dem både julen 2017 och julen 2018, vilket framgår av de bilder och den videosekvens försvararen förevisat. Det var under julfirandet 2017 som gåvan till henne av lägenheten diskuterades. Under julfirandet 2018 mådde Göran Ferm bra. Det var inga diskussioner om gåvan eller lägenheten och inga konstigheter med honom.

Mona Jansson

Hon blev tillfrågad av Överförmyndaren i Eslöv om hon ville åta sig uppdraget som god man åt Göran Ferm. Hon hade tidigare haft uppdrag som god man åt tre andra personer. Hon accepterade uppdraget och kontaktade Ölyckeheimet. Göran Fermes syster Ulla var då ansvarig för hans ekonomi men personalen på Ölyckeheimet ansåg inte att han fått det stöd han behövde, bland annat saknade han hygienartiklar. Hon åkte till Ölyckeheimet och träffade Göran Ferm i november. Hon uppfattade att han led av någon form av Alzheimer eller demens. Han hade svårt att orientera sig och att ta in information. Han hade kortsiktigt minne och levde inte i nuet. Han förstod inte varför han var där han var eller saker som hänt tidigare. Mona Jansson har många års erfarenhet av arbete med dementa människor och såg tydligt på hans uttal och kroppsspråk att han var dement. Efter ett tag godkände Göran Ferm henne som god man och skrev på ett samtycke.

Sedan hon fått förordnandet tog hon reda på fakta. Det stod i hennes papper att Göran Ferm hade en köpelägenhet. Hon visste att Göran Ferm väntade på ett boende och inte kunde ha kvar lägenheten. Hon hade inga nycklar till lägenheten utan de hade Ulla Vingren. Hon försökte få kontakt med Ulla Vingren, men det var inte så lätt. Ulla Vingren skickade något sms till henne men i det stod inte att hon fått lägenheten av Göran Ferm. Genom Överförmyndarnämnden fick hon till slut gåvobrevet där Göran Ferm gav lägenheten till sin syster. När hon pratade med Göran Ferm innan han åkte till det nya boendet berättade hon för honom att han inte ägde lägenheten. Han blev då väldigt upprörd och förtvivlad. Han påpekade att han inte tyckte om sin syster och att hon tagit pengarna som hans dotter skulle ha.

I samband med att Göran Ferm flyttade till det nya boendet hade hon kontakt med Ulla Vingren. Hon sa till Ulla Vingren att Ulla Vingren kunde fortsätta med flytten av Göran Fermes saker eftersom hon redan påbörjat denna.

När Göran Ferm bodde på Bergagården anlidade hon en jurist angående försäljningen av Göran Ferms lägenhet. Göran Ferm reagerade väldigt starkt då hon pratade med honom om Ulla Vingren och sa att han inte ville ge lägenheten till henne utan till sin dotter, så att dottern skulle komma ner och hälsa på honom. Han blev ledsen och började gråta jättemycket. Hon vet inte om hon framförde till Ulla Vingren vad Göran Ferm sagt. Hon vet inte vem Rolf Svensson är. Hon tog kontakt med Göran Ferms dotter Viktoria Ferm och presenterade sig som Göran Ferms gode man. De hade ett samtal om lägenheten. Hon träffade sedan Viktoria Ferm då hon kom ner till Eslöv år 2019. De gick tillsammans till Bergagården och fikade med Göran Ferm. Han kände igen Viktoria och blev jätteglad att få se henne.

Lis Straarup Ellman

Hon arbetar som sjuksköterska på Ölyckeheimet, dit Göran Ferm kom under hösten 2018. När Göran kom till dem hade han varit en tid på sjukhus. Han var vilse, ledsen och okoncentrerad samt hade gått ner i vikt. Hans första strävan var att komma hem. Han var orolig, ledsen och hade svårt för att koncentrera sig med måltiderna. Han hade också svårt att sova gott på nätterna och inte vara vaken. Under några veckor var det oroligt. Göran Ferm ville ha sällskap och den dåliga nattsömnen var problematisk. Lis Straarup Ellman kontaktade läkaren angående detta. De lyckades hjälpa honom att sova bättre och att gå upp i vikt. Det senare var inte så lätt eftersom Göran Ferm var en rörlig man.

Första målet var sedan att utvärdera vilka insatser som var nödvändiga. Man hade diskussioner om huruvida Göran Ferm led av vaskulär demens eller Alzheimer. Han hade ingen diagnos då han kom till Ölyckeheimet. Han kunde koncentrera sig i korta perioder men klarade inte av att sitta tillsammans med de andra vårdtagarna. Han fick därför äta själv lite senare än de andra. Han fick hjälp av personal med att äta och duscha. Han kunde guidas men ibland hade han svårt för att hitta till toaletten. Han vandrade runt på avdelningen och var inte alltid orienterad i tid och rum.

Göran Ferm pratade sällan om sina anhöriga. Rutinen var att anhöriga skulle hjälpa till med hygienartiklar. Lis Straarup Ellman fick till sig av personalen att dom försökt ta kontakt med hans syster för hygienartiklar, men inte fick det gehör dom behövde. Hon hade själv inte mycket kontakt med någon av hans anhöriga.

Man ville få ordning på detta och Göran Ferm skickade därför in ansökan om god man. Hon pratade med Göran Ferm om att ansöka om god man och hon och Göran Ferm satte sig tillsammans och gjorde detta. Hon ställde frågor till honom och han förstod varför han behövde

god man. Hon tyckte att då var han ganska klar. Han visste vad de talade om och förstod att han behövde hjälp att betala räkningar. Han sa att han också behövde pengar till tvål och godis. De gjorde ett avbrott medan Göran Ferm åt och vilade sig och sedan fortsatte de att fylla i blanketten tillsammans.

Lis Straarup Ellman arbetade dagtid och många anhöriga kom på kvällar och helger. Hon förstod det som att systemen Ulla skötte hans ekonomi. Det är riktigt att hon i polisförhör i förundersökningen sagt att hans syster kom ibland, men att det inte var planerade besök utan att hon bara kom. Detta fick hon veta av personalen.

Göran Ferm hade inte kunnat sköta sin ekonomi själv. Han hade inte kunnat hantera och betala räkningar eller gå på banken. Hans tillstånd var likadant när han kom från sjukhuset även om den kognitiva svikten blev lite mindre när han fick i sig mat och kunde sova.

Efter kort tid förstod hon att det handlade om en demensutveckling. En demensutveckling kan gå både långsamt och snabbt. Hon argumenterade för att Göran Ferm skulle klara av ett vanligt äldreboende – vilket Bergagården är – och inte placeras på ett demensboende, eftersom ett vanligt äldreboende är lugnare. Hon ansåg att Göran Ferm behövde lugn och ro.

Rolf Svensson

Han är examinerad psykolog och har arbetat på psykologavdelningen på Lunds lasarett. Han blev legitimerad psykolog 1978, är också psykoterapeut och har arbetat med att ställa differentialdiagnos mellan depression och demens eftersom de två tillstånden kan påminna väldigt mycket om varandra. Han har därför testat många människor. Nu känner han sig som en blandning mellan psykologen Rolf och privatpersonen Rolf, vilket han upplever som svårt.

Han träffade Göran Ferm någon gång under 90-talet. Han bodde i södra Sandby och Göran Ferm arbetade på posten i Södra Sandby. Han pratade ganska mycket med honom. Göran Ferm berättade att han och några kompisar skulle åka till Göteborg på en utställning och frågade om han ville följa med vilket han tackade ja till. De körde sedan motorcykel tillsammans ganska länge. De hade ofta kontakt med anledning av motorcyklar, motorsport och bilar.

Först gången Rolf Svensson märkte en förändring hos Göran Ferm var när denne vid ett tillfälle blivit av med sin mobiltelefon. Rolf Svensson frågade vidare om vad som hade hänt och Göran Ferm sa då att några killar sagt att han skulle åka med i deras bil till stationen i Eslöv vilket han gjorde. Rolf Svensson tyckte det var märkligt att Göran Ferm inte var bekymrad över att han förlorat telefonen. Detta stämde inte med hans förhållningssätt i livet. Göran Ferm förstod inte att han tyckte att det var konstigt. Rolf Svensson vet inte när denna händelse ägde rum.

Nästa gång Rolf Svensson märkte en förändring var något år senare. De var ute och körde motorcykel. Han föreslog att dom skulle stanna upp och titta ut över naturen. När de skulle gå uppför en backe började Göran Ferm andas jättehäftigt. Rolf Svensson tyckte detta var konstigt eftersom Göran Ferm inte var en person med dålig kondition. På kvällen ringde Göran Ferm till honom och sa att han tappat motorcykeln då han skulle ställa in den i boden. Han ville att Rolf Svensson skulle åka till honom och hjälpa honom att få in den. Detta gjorde Rolf Svensson och det var inga problem att ta upp den eftersom den inte hade fallit. Göran Ferm var förtvivlad. I efterhand var han ganska ångestfylld över det som hänt.

När Göran Ferm blev sjuk på riktigt gick det ganska fort. Han kunde inte komma ihåg verkligheten på morgonen när han gick upp. Han var konstaterad sjuk när han började ringa Rolf Svensson när han gick upp på morgonen. Han var mycket orolig över att han skulle köra bil in till Eslöv för att bli undersökt eftersom det var dimmigt ute. Då körde han på en sak på vägen och polisen tog hans körkort. Polisen tog hans körkort och hans bil. Sedan kunde han säga att han inte visste var han ställt sin bil och Rolf Svensson fick tala om för Göran att han inte fick köra bil, men fick aldrig Göran till att förstå det.

Rolf Svensson var också med vid ett sjukhusbesök då han följde med Göran Ferm eftersom han ville bidra och se om han kunde hjälpa Göran Ferm. Hans syster Ulla var också med. Under besöket var han lite paranoid. Han trodde att det var något i vägguttagen som kolla på dem eller något sådant. Det verkade som om han gick in i en paranoid vanföreställning. Han har blivit upplyst om att detta var år 2017 men tycker själv att det känns som om det var tidigare.

Ulla Vingren och Rolf Svensson samarbetade i att hjälpa Göran Ferm väldigt mycket. Det kunde ha börjat något år tidigare än 2017. Han märkte förändringen hos Göran Ferm som en demensutveckling på så sätt att minnet sviktade, ställde om och inte klarade av att registrera händelser. Dessa åldrandeprocesser brukar ta tid men detta var mer akut. Göran Ferns upplevelser var ofta präglade av förtvivlan, ångest och depression. Det var väldigt blandat. I slutet av deras bekantskap tog de ibland en promenad. Han kunde då bli glad och pigg en stund men när han sedan blev ensam igen kunde han bli sjuk och glömma bort saker och ting. Han ringde då till Rolf Svensson som fick tala om för honom att han glömt saker och verkade sjuk.

Rolf Svensson kan inte svara på när hans bekantskap med Göran Ferm upphörde. Det var då Göran Ferm bodde i lägenheten i Eslöv. I Eslöv tappade han mer och mer förmågan att sköta sitt eget. Ulla Vingren körde till honom med mat en gång i veckan. Göran Ferm slutade ha kontakt med banken. Han hade inte koll på sina fakturor och pengar och brydde sig inte om detta. Han berättade att Ulla Vingren skötte hans ekonomi.

Den sista kontakten mellan dem var när Göran bodde i lägenheten i Eslöv. Han avslutade sin kontakt med Göran Ferm eftersom denne inte längre hade någon ”kamratlig kapacitet”. Rolf Svensson talade med Ulla Vinblad om att han skulle avsluta sin kontakt med Göran Ferm. De diskuterade om Göran Ferm skulle få ha kvar Rolf Svenssons telefonnummer på sin telefon, så att han kunde ringa Rolf Svensson om han till exempel vaknade på natten och blev orolig, men detta avböjde Rolf Svensson. Ulla Vingren tog då bort hans nummer från Göran Fermes telefon och då upphörde kontakten mellan dem. Rolf Svensson kan inte säga när kontakten mellan honom och Göran Ferm upphörde.

Rolf Svensson har inte ett sådant minne som längre hänger upp saker på datum och årtal. Han har ”screen memory”. Detta innebär att han minns saker och ting nedbantat till en serie sammankopplade minnen som han inte tidsmässigt kan placera. Hans kontakt med Göran Ferm upphörde dock medan Göran Ferm bodde i sin lägenhet i Eslöv och Rolf Svensson har inte träffat Göran Ferm på Ölyckehemmet.

Beträffande Göran Fermes relation till dottern Viktoria fanns hon inte med alls med i bilden när Rolf Svensson började umgås med Göran Ferm. Det kom efter hand fram att han hade en dotter när han och Göran Ferm lärde känna varandra lite mer. För Rolf Svensson kändes det dock som att Göran Ferm inte hade någon dotter, så det blev liksom ointressant.

Viktoria Ferm kom på besök och Rolf Svensson träffade henne en gång hos Göran Ferm. Detta var under den tid Göran Ferm fungerade som vanligt. Rolf Svensson minns att de spelade bordtennis i Göran Fermes uterum. Långt senare var Viktoria Ferm nere och hälsade på än en gång till, men då blev det bråk mellan Göran Ferm och henne. Rolf Svensson frågade Göran Ferm vad som hänt och han sa då att han tror att Viktoria Ferm skulle gå ut och ta knark vid tolvtiden på natten. Göran Ferm försökte stoppa henne, men hon stack ut. Efter detta ville Göran Ferm inte kännas vid att han hade något föräldraansvar mot henne. Rolf Svensson sa till Göran Ferm att det har man väl alltid, men det tyckte Göran Ferm absolut inte att han hade. Han sa att om Viktoria Ferm inte var intresserad av att hålla kontakt med sin pappa så hade hon väl lämnat det och då hade han inte längre någon ”papparoll” i förhållande till Viktoria Ferm. Under de sista åren fanns inga andra personer i Göran Fermes närhet än Ulla Vingren och han själv.

Jonas Boberg

Han har känt Ulla Vingren sedan 2012. Ulla har inte så många släktingar och av dem är det bara Göran Ferm som umgåtts med dem i samband med högtider. Göran Ferm var alltid med vid högtider och födelsedagar. Det var en fin och relation mellan Göran Ferm och Ulla

Vingren. Sedan blev Göran sjuk och Ulla var mycket hos honom. Det var en jobbig tid för Ulla eftersom hon hade ett arbete och arbetsgivaren gnällde.

Det är han som tagit bilderna från julafton 2017 tillsammans med Ulla. Jonas Boberg och Göran Ferm brukade sitta och prata. De hade båda kört mycket motorcykel. De pratade kring detta julen 2017. Han frågade Göran hur han mådde och de pratade om vardagliga ting. Det var inga konstigheter med Göran Ferm då; han var gammal men mådde bra.

Det var diskussioner om hans lägenhet den julen. Göran Ferm sa att han önskade att Ulla skulle få lägenheten. Jonas Boberg satt då och pratade med Tina Vingren och han hörde Göran säga detta uttryckligen själv. Han skulle bo kvar i lägenheten men ville gärna ge henne den i gåva.

Göran Ferm hade alltid varit jätteglad för Ulla och tacksam för allting. De enda Göran haft är Ulla Vingren och hennes två söster. Ulla är den enda Göran haft en nära relation till under de tio år han känt dem.

Jonas Boberg firade också julen 2018 tillsammans med Ulla Vinberg och Göran Ferm. Han upplevde inte något konstigt med Göran då heller utan det var som julen innan. Han pratade med Göran Ferm som då bodde på ålderdomshem och inte i lägenheten då.

Tina Vingren

Ulla Vingren och Göran Ferm hade en nära relation. De var syskon och hade arbetat tillsammans. Göran Ferm var hemma hos dem vid alla födelsedagar och högtider.

Julafton 2017 firade hon jul med Ulla Vingren. Det var hon, hennes sambo och son, hennes mamma och pappa samt hennes sambos föräldrar och Göran Ferm. Göran Ferm mådde bra och hon märkte inget konstigt med honom utan han var som vanligt. De pratade om allt möjligt, intresset för bilar, fotboll, motorcyklar och han berättade hur tacksam han var mot mamma för all hjälp Ulla Vingren hade gett honom. Han hade opererat både sitt hjärta och sin höft och då var Ulla Vinberg med och stöttade honom. Han behövde hjälp med allt möjligt annat. Mamma hjälpte honom hela tiden, både på sjukhus och med andra vardagliga ting.

Han pratade länge om hur tacksam han var mot mamma. Ulla Vingren var hans familj. Han hade visserligen en dotter i Göteborg men hon var aldrig närvarande. Han sa att Ulla Vingren skulle få ärva honom och inte dottern. Hon hörde Göran Ferm säga att han ville ge mamma lägenheten på julafton 2017.

Hon var med också julafton 2018. Hon märkte då inget konstigt Göran Ferm då hon träffade honom. Han var pratglad på sitt vis men verkade kanske ledsen när han var på väg hem.

Theres Vingren

Hennes mamma Ulla Vingren och Göran Ferm hade en väldigt nära syskonrelation. Han var alltid inbjuden på deras födelsedagar, jultider och andra högtider. Mamma Ulla har alltid funnits där för honom. Han var Theres och Tinas ”busfarbror”. Göran har varit en del av hennes uppväxt. Han har alltid varit envis av sig men även haft en busig sidan som hon och hennes syster uppskattat mycket.

Ulla och Göran hade inte någon annan nära familj, förutom mormor och morfar och Ulla har alltid ställt upp för honom. Hon har handlat mat, följt med på läkarbesök med mera. Hon tog tjänstledigt från jobbet för att följa med honom till sjukhus och vara ett stöd för honom där.

De arbetade på samma postkontor i flera år. De har varit lojala mot varandra. Göran Ferm var ensam och Ulla Vingren har alltid bjudit in honom eftersom han inte haft någon annan och gjort allt hon kunnat för att Göran ska känna sig inkluderad i deras familj.

Theres Vingren vet att Göran Ferm har en dotter och har träffat henne vid enstaka tillfällen, som på hennes mormors och morfars begravningar. Hon har aldrig hört Göran Ferm prata om henne eller ens nämna henne.

Hon firade inte julen 2017 med sin familj men däremot julen 2018. Hon satt vid långbordet snett emot Göran Ferm som satt bredvid Ulla Vingren. Hon och Göran Ferm pratade då. Göran Fermes stora intresse var motorsport. Theres hade köpt hans motorcykel året innan. Göran Ferm svarade sammanhängande på frågor men han var gammal och det gällde att vara tydlig mot honom. Man fick prata långsammare och bemöta honom som äldre människa men han deltog i dialog och besvarade frågor.

Att han gav sin lägenhet till Ulla Vingren sticker inte i hennes ögon. Det var ett sätt för honom att visa uppskattning för allt Ulla Vingren hade gjort för honom. Hon var själv inte med julen 2017 men har av sin mamma, syster och systemens sambo Jonas fått höra vad han sa då.

Tingsrättens bedömning

Enligt 9 kap. 5 § första stycket brottsbalken ska den dömas för ocker som vid ett avtal eller någon annan rättshandling begagnar sig av någons trångmål, oförstånd, lättsinne eller beroende ställning till att bereda sig en förmån som står i uppenbart missförhållande till vederlaget, eller för vilken något vederlag inte ska utgå. Den första frågan i målet är om Ulla Vingren har begagnat sig av oförstånd hos Göran Ferm eller av en beroende ställning som Göran Ferm hade i förhållande till sin syster för att bereda sig en sådan förmån.

Om tingsrätten finner att detta är styrkt ska därefter prövas om Ulla Vingren haft uppsåt till den brottsliga gärningen samt om denna är att rubricera som grov.

Med oförstånd avses i detta sammanhang bristande omdömesförmåga i allmänhet eller beträffande sådana rättshandlingar som den som är föremål för prövning (jfr NJA 2013 s. 1130 med där anförda rättsfall)

Beroende ställning kan vara ett ekonomiskt beroendeförhållande, till exempel i en anställning, men det kan också vara ett beroende i förhållande till en make eller en vårdare. Även den som är underkastad ett psykologiskt maktförhållande kan befinna sig i en beroende ställning enligt ockerbestämmelsen.

För att gärningsmannen ska anses ha begagnat sig av någon annans oförstånd eller beroende ställning i förhållande till honom eller henne krävs att det är gärningsmannens utnyttjande av den minskade motståndskraften hos den andre som föranleder att rättshandlingen vidtas. I kravet ligger vid benefika rättshandlingar som gåva, att gärningsmannen med utnyttjande av situationen på något sätt har förmått eller påverkat den andre att företa rättshandlingen.

Har Ulla Vingren, genom att upprätta gåvobrevet och ta emot gåvan, utnyttjat Göran Fermes oförstånd och beroende ställning för att bereda sig en förmån?

I målet är genom de åberopade journalanteckningarna, som får stöd av vad bland andra Rolf Svensson vittnat, visat att Göran Ferm led av kognitiv svikt sedan åtminstone sommaren 2016 visade tecken på någon form av kognitiv svikt. Hösten 2016 ledde detta till att hans körkort drogs in. Det är också visat att hans psykiska välbefinnande försämrats under år 2017 och 2018. Det saknas anledning att ifrågasätta vad Viktoria Ferm uppgett om sina iakttagelser av Göran Fermes förvirring och kognitiva svikt 2018 och 2019. Han var tidvis förvirrad och inte alltid fullt orienterad till tid och rum. Huruvida Göran Ferm led av vaskulär demens, Alzheimers sjukdom eller någon annan demenssjukdom blev dock aldrig utrett och föremål för någon diagnos. Det framgår också av utredningen i målet att Göran Ferm under åren 2017 och 2018 i varierande omfattning led av depression och nedstämdhet.

I de två MMSE-test som Göran Ferm gjorde fick han låga resultat. Som framgår av de handlingar åklagaren bifogat testen är dessa inget diagnosinstrument. Demenssjukdom kan inte uteslutas vid höga poäng och låga poäng kan erhållas av andra orsaker än kognitiv svikt, till exempel nedsatt allmäntillstånd. Det framgår också att testledarens utbildning och övning är en förutsättning för en reliabel poängsättning och att allmänläkares poängsättning av en person

med en objektiv MMSE-poäng på 16 varierade mellan 13 och 26 poäng. De återopade testvärdena har därför ett begränsat bevisvärde.

Även om Göran Ferms kognitiva förmåga i perioder var starkt nedsatt kunde han, enligt vad som framgår av sjuksköterskan Lis Straarup Ellemans och hans vän Rolf Svenssons vittnesmål i vissa stunder vara klarare i sinnet och kunde förstå vad han gjorde. Lis Straarup Elleman ha berättat hur hon i slutet av november hjälpte Göran Ferm att fylla i en ansökan om god man och att han då var ganska klar, förstod varför han behövde en god man och vad han behövde hjälp med. Rolf Svensson har berättat hur Göran Ferm även i slutet av deras bekantskap under promenader kunde vara glad och pigg men sedan, då han blev ensam, åter blev sjuk och gömde saker. I det läkarintyg – daterat den 13 december 2018 – som låg till grund för tingsrättens beslut den 27 december 2018 att anordna godmanskap för Göran Ferm har läkaren intygat att Göran Ferms tillstånd inte var sådant att han uppenbarligen inte förstod vad saken gällde.

Mot bakgrund av det anförda anser tingsrätten att Ulla Vingrens uppgifter om att Göran Ferm förstod vad han gjorde då han skrev på gåvobrevet den 1 oktober 2018 inte kan lämnas utan avseende.

Beträffande relationen mellan Göran Ferm och hans dotter Viktoria Ferm är det ostridigt i målet att Viktoria Ferm endast mycket sporadiskt besökte sin pappa. Hon besökte honom enligt egen uppgift endast vid två tillfällen medan han bodde i Hurva – det sista besöket år 2012 – samt därefter åren 2018 och 2019 i Eslöv. Viktoria Ferm har själv berättat hur det uppstod ett bråk mellan dem vid hennes sista besök där. Enligt Viktoria Ferms uppgifter grundade sig konflikten i ett missförstånd från Göran Ferms sida och han var enligt henne inte arg eller ledsen då hon följande dag lämnade Hurva. Rolf Svensson har emellertid i sitt vittnesmål uppgett att Göran Ferm efter denna konflikt sagt att han inte längre ville ta något ”föräldransvar” för Viktoria Ferm eller ha någon ”papparoll” i förhållande till henne.

Ulla Vingren har uppgett att Göran Ferm en längre tid talat om att han inte ville att Viktoria Ferm skulle få arva honom samt att han velat ge henne sin bostadsrättslägenhet i gåva. Hennes uppgifter får stöd av vad hennes dotter Tina Vingren och dotterns sambo Jonas Bogren vittnat om hur de hört Göran Ferm säga att han ville ge sin lägenhet till Ulla Vinberg.

Det som talar emot att Göran Ferm den 1 oktober 2018 verkligen ville skänka sin lägenhet till Ulla Vinberg är främst vad den gode mannen Mona Jansson berättat om hur Göran Ferm reagerade väldigt starkt då hon berättade att Ulla Vingren fått lägenheten. Enligt Mona Jansson sa att Göran Ferm då till henne han inte ville ge lägenheten till Ulla Vinberg utan till sin dotter Viktoria Ferm, så att dottern skulle komma ner och hälsa på honom, blev ledsen och började gråta jättemycket. Vid värderingen av Mona Janssons vittnesuppgifter måste man beakta att

detta samtal ägde rum sedan Göran Ferm flyttat till Bergagården. Av utredningen i målet framgår att Göran Ferm i slutet av sitt liv var nedstämd och deprimerad. I de åberopade journalanteckningarna finns en mängd anteckningar om hur han gråter och är förvirrad. Tingsrätten anser inte att Mona Janssons iakttagelser i början av år 2019 ger nämnvärt stöd åt att Göran Ferm den 1 oktober 2018 inte skulle ha velat skänka lägenheten till Ulla Vingren.

Ulla Vinbergs uppgifter om att Göran Ferm verkligen ville ge henne lägenheten och att hon inte påverkade honom att företa rättshandlingen, utan endast bistod honom med att upprätta gåvobrevet kan mot bakgrund av det anförda inte lämnas utan avseende.

Tingsrätten anser inte att åklagaren visat att Ulla Vingren genom ett otillbörligt förfarande har förmått Göran Ferm att underteckna gåvobrevet (jfr. NJA 1981 s. 718).

Åtalet för ocker ska lämnas utan bifall.

Rätten

Chefsrådmannen Thed Adelswärd samt nämndemännen Gunilla Emilsson, Marie Göransson och Gunnar Smith

Rätten är enig.

Digitalt signerad av chefsrådmannen Thed Adelswärd

Överklagandeinformation

Hur man överklagar

Överklagandet ska ha kommit in till Lunds tingsrätt senast den 11 januari 2023.

Överklagandet ska vara skriftligt. Lunds tingsrätt skickar det vidare till Hovrätten över Skåne och Blekinge.

Prövningstillstånd i hovrätten

I hovrätten krävs prövningstillstånd. Det innebär att Hovrätten över Skåne och Blekinge först tar ställning till om målet ska tas upp till prövning. Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att ta med allt du vill föra fram i överklagandet.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i 4 olika fall:

1. Hovrätten bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten har dömt rätt.
2. Hovrätten anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
3. Hovrätten behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
4. Hovrätten bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Det krävs också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid så har den andra parten också rätt att överklaga, även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Lunds tingsrätts namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha.
3. Förklara varför du tycker att hovrätten ska ge prövningstillstånd.

4. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet. Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför. Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen till en huvudförhandling.
5. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
6. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
7. Skicka eller lämna in överklagandet till Lunds tingsrätt. Tänk på att skicka det i god tid med hänsyn till postgången.

Vad händer sedan?

Lunds tingsrätt kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Om det har kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet har kommit in i tid skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Hovrätten över Skåne och Blekinge.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även Hovrätten över Skåne och Blekinge skicka brev på det sättet.

Vill du veta mer?

Mer information finns på www.domstol.se. Ta kontakt med Lunds tingsrätt eller Hovrätten över Skåne och Blekinge om du har frågor.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se